

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ ALYTAUS PATAISOS NAMUS IR KALĖJIMŲ DEPARTAMENTĄ PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJOS

2022-10-31 Nr. 4D-2022/1-914

Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2022 m. rugpjūčio 2 d. gavo X (toliau vadinama – ir Pareiškėja) skundą dėl Alytaus pataisos namų (toliau vadinama – Alytaus PN) ir Kalėjimų departamento prie Teisingumo ministerijos (toliau – Kalėjimų departamentas) pareigūnų veiksmų neužtikrinant tinkamų ilgalaikio pasimatymo sąlygų ir netinkamai nagrinėjant skundus.

2. Pareiškėja skunde (toliau vadinama – Skundas) nurodo:

2.1. 2022 m. balandžio 22 d. ji buvo atvykusi į vieną parą trukusį pasimatymą su vyru Y, tačiau viso pasimatymo metu nebuvo karšto vandens, o tai neatitinka higienos normų reikalavimų. Kreiptis į dirbančius pareigūnus dėl karšto vandens nebuvimo negalėjo, nes po 17 val. Pasimatymų biure niekas nedirba;

2.2. Alytaus PN administracijai Pareiškėja pateikė skundą dėl karšto vandens pasimatymo metu nebuvimo, tačiau gautas atsakymas netenkina. „Alytaus Pataisos Namų administracijos darbuotojas L. Š. pateiktame man atsakyme 2022-05-27 Nr. 8-4853, nurodė mano vardą ne X, o <...>, tai mane žemina ir priverčia susimąstyti kokie nekompetentingi pareigūnai dirba Alytaus PN, nesugeba net vardo be klaidų rašyti.“;

2.3 Alytaus PN administracijos atsakyme neišaiškinta, kam ir kokia tvarka ji gali skųsti netenkinantį sprendimą;

2.4. Alytaus PN 2022-05-27 atsakymą Pareiškėja apskundė Kalėjimų departamentui. Kalėjimų departamento 2022-07-01 atsakyme nurodoma, kad jos nurodytą dieną karšto vandens tiekimas Alytaus PN nebuvo ribojamas, nusiskundimų daugiau gauta nebuvo, todėl skundas laikomas nepagrįstu;

2.5. Kalėjimų departamentas atsakyme neišaiškino, kokia tvarka ji gali skųsti priimtą sprendimą.

3. Pareiškėja Seimo kontrolieriaus prašo išnagrinėti jos Skundą.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Nustatytos tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierė 2022-08-19 raštu Nr. 4D-2022/1-914/3D-1845 kreipėsi į Alytaus PN administraciją, prašydama paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes. Seimo kontrolierė 2022-09-09 gavo Alytaus PN administracijos raštą Nr. 8-7968, kuriame pateikiama informacija:

4.1. „Informuojame, kad 2022-04-22 karšto vandens tiekimo sutrikimų nebuvo.“

4.2. „Pasimatymų biure karštas vanduo yra tiekiamas centralizuotai, tiekėjas – A. Karštas vanduo tiekiamas nuolat, visą parą (24 val.), visomis savaitės dienomis, naudojimosi dušu grafiko ir karšto vandens ribojimo pasimatymų kambariuose nėra.“

4.3. „Papildomai informuojame, kad iš tiesų buvo padaryta gramatinė klaida rašant Pareiškėjos vardą ir Alytaus pataisos namų administracija dėl to reiškia nuoširdžiausią atsiprašymą.“

Taip pat informuojame, kad tą dieną ilgalaičiuose pasimatymuose buvo 10 asmenų ir nusiskundimų iš jų dėl karšto vandens tiekimo sutrikimų negauta. Pasimatymų biuro darbuotojai dirba antradieniais – penktadieniais nuo 8.00 val. iki 17.00 val., šeštadieniais nuo 8.00 val. iki 15.45 val. Kitu laiku pasimatymuose esantys asmenys gali skambinti koridoriuose įrengtais telefono aparatais, kurie, pakėlus ragelį, iškart skambutį nukreipia į trečią praleidimo postą, kuriame nuolat budi pareigūnai ir gali padėti išspręsti kylančias problemas (pataisos namuose yra įdarbinti santechnikai, elektrikai, kurie sprendžia vandens ar elektros tiekimo sutrikimo problemas iš karto), tačiau jokios informacijos iš pasimatymų biuro dėl karšto vandens tiekimo sutrikimų 2022-04-22 negauta.

Dar kartą išanalizavę Pareiškėjos 2022-04-27 skundą atkreipėme dėmesį į tai, kad jame neminimas karšto vandens tiekimo sutrikimas ar karšto vandens nebuvimas, o skundžiamas būtent ant dušo durų pakabintas naudojimosi grafikas, numatantis naudojimosi dušu laiką: nuo 9.00 iki 11.00 val. ir nuo 20.00 iki 22.00 val. Patikiname, kad Alytaus pataisos namų administracija nėra patvirtinusi jokio naudojimosi dušu grafiko. Patikrinę pasimatymų kambarius, tokio grafiko neradome ir negalime paaiškinti jo kilmės, tačiau iš Pareiškėjos skundo galima daryti išvadą, kad jis buvo nepasirašytas, nebuvo nurodytas jį patvirtinęs asmuo, tad jis neturėjo jokio teisinio pagrindo ir negalėjo suvaržyti pasimatymų lankytojų elgesio. Pasimatymų kambariai nėra stebimi ir naudojimosi dušais, kurie įrengti kiekviename pasimatymui skirtame kambaryje, niekas nekontroliuoja.

Pasimatymų kambariai yra patikrinami prieš įleidžiant į juos lankytojus, tačiau pripažįstame, kad ant dušo durų pakabintas lapelis galėjo likti nepastebėtas ir nenuimtas.“

4.4. Alytaus PN administracija, atsakydama į Pareiškėjos 2022-04-27 skundą, 2022-05-27 rašte nurodė, jog „nagrinėjant skunde nurodytas aplinkybes pasimatymų biure dirbantys pareigūnai patvirtino, kad šių metų balandžio 22 dieną pasimatymų biure buvusi pilietė X, dėl karšto vandens duše nebuvimo į pareigūnus nesikreipė. Naudojimosi dušu grafiko ir karšto vandens apribojimo pasimatymų kambariuose nėra ir nebuvo. Ateityje rekomenduojame būnant pasimatymuose ir iškilus neaiškumams žodžiu kreiptis į pasimatymų biure dirbančius pareigūnus, kad Jums aktualios problemos būtų sprendžiamos laiku ir vietoje.“

5. Seimo kontrolierė 2022-08-19 raštu Nr. 4D-2022/1-914/3D-1845 kreipėsi į Kalėjimų departamento administraciją, prašydama pateikti Pareiškėjos 2022-06-15 skundo ir Kalėjimų departamento 2022-07-01 atsakymo kopijas. Kalėjimų departamentas 2022-09-09 raštu Nr. 2S-2469 pateikė prašomą informaciją, iš kurios nustatyta:

5.1. Kalėjimų departamente 2022-06-16 gautas Pareiškėjos skundas dėl Alytaus PN 2022-05-27 atsakymo teisėtumo ir pagrįstumo. Pareiškėja skunde nurodo, kad 2022-04-22 ilgalaikio pasimatymo metu ant dušo patalpos durų buvo pakabintas naudojimosi dušu grafikas, kuriame nurodoma, kad karštas vanduo į dušą tiekiamas nuo 9.00 val. iki 11.00 val. ir nuo 20.00 val. iki 22.00 val., kitu laiku karšto vandens nebuvo, nors Alytaus PN administracija teigia priešingai.

5.2. Kalėjimų departamentas 2022-07-01 atsakyme Nr. 2S-1841 Pareiškėjai nurodė, kad „apklausus atsakingus Alytaus pataisos namų darbuotojus buvo išsiaiškinta, kad š. m. balandžio 22 d. Pasimatymų biure nebuvo ribojamas karšto vandens tiekimas, nebuvo klijuojami lapeliai su tariamais grafikais. Taip pat nebuvo gauta Jūsų nusiskundimų ar kreipimosi dėl karšto vandens tiekimo sutrikimo. Tą dieną ilgalaičiuose pasimatymuose buvo dar 10 asmenų iš kurių taip pat nebuvo gauta nusiskundimų dėl karšto vandens.“

Pasimatymų biure karštas vanduo yra tiekiamas centralizuotai, tiekėjas – A nebuvo informavęs apie karšto vandens tiekimo sutrikimus.“

6. Seimo kontrolierė 2022-08-19 raštu Nr. 4D-2022/1-914/3D-1846 kreipėsi į UAB „A“, prašydama informuoti, ar 2022-04-22 visą parą Alytaus pataisos namams buvo tiekiamas karštas vanduo ar nebuvo nustatyta kokių trikdžių ar gedimų.

UAB „A“ 2022-08-26 raštu Nr. SRRŽ-94 informavo, kad jie nėra karšto vandens tiekėjai Alytaus pataisos namams, šiam objektui tiekiamą tik šilumos energija, o karšto vandens gamyba rūpinasi patys Alytaus PN. UAB „A“ taip pat informavo, kad visą 2021–2022 metų šildymo sezoną iki jo pabaigos (2022-05-02) šilumos energija Alytaus pataisos namams buvo tiekiamą nepertraukiamai.

Tyrimui reikšmingi teisės aktai

7. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau vadinama ir – BVK):

94 straipsnis. Nuteistųjų teisė pasimatyti – „4. Pataisos įstaigos administracijai neprižiūrint nuteistiesiems leidžiama pasimatyti šiais būdais: 1) specialiose pataisos įstaigos patalpose – iki dvidešimt keturių valandų; 2) pilnamečiam nuteistajam be palydos, o nepilnamečiam nuteistajam – kartu su tėvais, rūpintojais, artimaisiais giminaičiais ar kitais pasitikėjimo vertais asmenimis išvykstant pasimatyti už pataisos namų teritorijos ribų, – iki aštuonių valandų; 3) parvykstant į Lietuvos Respublikos teritorijoje esančius namus ar pas Lietuvos Respublikos teritorijoje gyvenančius artimuosius giminaičius – iki trijų parų, o nuteistųjų kasmetinių atostogų metu – iki dešimt parų. 5. Šio straipsnio 4 dalies 1 punkte nurodyto pasimatymo metu nuteistajam leidžiama pasimatyti tik su sutuoktiniu (sugyventiniu) ir asmeniu, su kuriuo nuteistasis turi bendrą vaiką, jei nei nuteistasis, nei šis asmuo nėra susituokęs su kitu asmeniu arba neturi sugyventinių ir šis vaikas yra Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka registruotas kaip bendras nuteistojo ir į pasimatymą atvykusio asmens vaikas. Šio straipsnio 4 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytais atvejais nuteistajam leidžiama išvykti už pataisos įstaigos teritorijos ribų šio Kodekso 104 ir 140 straipsniuose nustatytais atvejais. 6. Nuteistiesiems, kurie laisvės atėmimo bausmę atlieka būdami priskirti lengvajai grupei, socialiniams ryšiams palaikyti pataisos įstaigos direktoriaus nutarimu gali būti leidžiama papildomai pasimatyti neprižiūrint pataisos įstaigos administracijai. 7. Šio straipsnio 4 dalies 1 punkte nurodyto pasimatymo metu nuteistajam arba lankytojams jų pageidavimu Kalėjų departamento direktoriaus nustatyta tvarka nemokamai tiekiamas šio Kodekso 173 straipsnio 5 dalyje nurodytas maistas arba sudaromos sąlygos pataisos įstaigoje įsigyti maisto produktų.“;

183 straipsnis. Bausmių vykdymo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų apskundimas – „1. Viešųjų darbų, laisvės apribojimo, arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų pareigūnų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami atitinkamą bausmę vykdančios institucijos ar įstaigos vadovui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo skundo gavimo dienos. 2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami Kalėjų departamento direktoriui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo jo gavimo dienos, o jei dėl skundo atliekamas tyrimas, – per dvidešimt darbo dienų nuo tyrimo baigimo dienos. [...]“

8. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau vadinama ir – VAI):

3 straipsnis. Viešojo administravimo principai – „*Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais:* [...] 4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...]; 9) objektyvumo. Šis

principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...]“;

10 straipsnis. Administracinių sprendimų priėmimas – „4. Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. [...] 5. Administraciniame sprendime turi būti nurodyta: 1) administracinį sprendimą priėmusio viešojo administravimo subjekto pavadinimas; 2) administracinio sprendimo data; 3) administraciniam sprendimui suteiktas registracijos numeris; 4) atliekamas tvarkomasis veiksmas arba asmenims nustatytos teisės ir (ar) pareigos; 5) administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės; 6) administracinio sprendimo motyvai; 7) administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką; 8) administracinį sprendimą priėmusio asmens vardas, pavardė ir pareigos.“;

15 straipsnis. Administracinio sprendimo klaidų ištaisymo procedūra – „1. Administracinį sprendimą priėmęs viešojo administravimo subjektas, gavęs motyvuotą informaciją apie administraciniame sprendime esančius rašymo apsirikimus ar aiškias aritmetines klaidas (toliau šiame straipsnyje – klaidos), imasi priemonių klaidoms ištaisyti. 2. Jeigu klaida gali turėti esminės įtakos vykdyti administracinį sprendimą, viešojo administravimo subjektas, priėmęs administracinį sprendimą, sustabdo šio sprendimo vykdymą, iki klaidos bus ištaisytos. 3. Per 3 darbo dienas nuo klaidų ištaisymo dienos asmeniui ar asmenų grupei, kuriems buvo skirtas administracinis sprendimas, tokiu pačiu būdu, kaip ir buvo įteiktas su klaidomis buvęs administracinis sprendimas, įteikiamas pataisytas administracinis sprendimas. 4. Jeigu klaidos ištaisymas pakeistų administracinio sprendimo turinį iš esmės, klaidų ištaisymo procedūra negalima, o administracinis sprendimas gali būti pripažintas netekusiu galios vadovaujantis šio įstatymo 16 straipsniu arba kitų įstatymų, reglamentuojančių ginčų, kylančių iš administracinių teisinių santykių, nagrinėjimą, nustatyta tvarka.“

9. Pataisos įstaigų (tardymo izoliatorių) įrengimo ir eksploataavimo taisyklės, patvirtintos Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2020 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-389:

„27. Nuteistųjų ilgalaikiams pasimatymams pataisos namuose įrengiamos ilgalaikių pasimatymų patalpos.

28. Ilgalaikių pasimatymų patalpose įrengiamos ilgalaikių pasimatymų gyvenamosios patalpos, sanitariniai mazgai, virtuvės.

29. Ilgalaikių pasimatymų gyvenamųjų patalpų skaičius nustatomas atsižvelgiant į nustatytą didžiausią pataisos įstaigoje leidžiamų laikyti nuteistųjų skaičių – vienas ilgalaikių pasimatymų kambarys įrengiamas ne daugiau kaip 100 nuteistųjų, turinčių teisę į ilgalaikius pasimatymus.

30. Įrengiant naujas arba rekonstruojant ar kapitališkai remontuojant esamas ilgalaikių pasimatymų patalpas, sanitarinis mazgas ir virtuvė įrengiama kiekvienai ilgalaikio pasimatymo patalpai. Nesant techninių galimybių esamas ilgalaikių pasimatymų patalpas įrengti pagal šiame punkte nustatytą reikalavimą, sanitariniai mazgai ir virtuvės gali būti įrengiami bendram naudojimui.

31. Naujai statomuose ir rekonstruojamuose sanitariniuose mazguose įrengiama šalto ir karšto vandens tiekimo sistema su vandens apskaitos prietaisais. Sanitariniame mazge įrengiama vonia arba dušo kabina, klozetas, praustuvas, rankšluosčių džiovintuvas, veidrodis, tualetu reikmenų spintelė.

32. Maisto ruošimo patalpoje įrengiama viryklė, gartraukis ar garų valytuvas, praustuvė, spintelės indams ir įrankiams sudėti, atliekų surinktuve (šiukšlių dėžė), pakankamas įrankių ir indų kiekis. Visa įranga turi būti tvarkinga, nekelti pavojaus sveikatai ir gyvybei.

33. Ilgalaikių pasimatymų patalpoje turi būti stalas, kėdės, spintelės, lovos dvejiems asmenims, televizorius, užuolaidos arba žaliuzės, buitinis šaldytuvas, sieninis veidrodis, sieninė kabykla rūbams.

34. Ilgalaikių pasimatymų patalpos aprūpinamos patalyne, rankšluosčiais, reikiamu valymo inventoriu ir priemonėmis.

35. Mažiausiai viena ilgalaikių pasimatymų patalpa turi būti pritaikyta specialiesiems neįgalųjų poreikiams.“

10. Lietuvos higienos normos HN 134:2015 „Laisvės atėmimo vietų ir teritorinių policijos įstaigų areštinių sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. rugpjūčio 3 d. įsakymu Nr. V-908:

„18. Karštas vanduo turi būti tiekiamas į dušo, skalbyklos, kirpyklos, ilgalaikių pasimatymo kambarių patalpas.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

11. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau vadinama – LVAT) nutartis.

LVAT 2012-03-01 nutartyje, priimtoje administracinėje byloje Nr. A-502-1605-12, pažymėjo:

„Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A10-655/2005). Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir Viešojo administravimo įstatymas) 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.).“

Tyrimo išvados

12. Pareiškėja Seimo kontrolierei rašė, kad ilgalaikio pasimatymo su nuteistuoju sutuoktiniu metu nebuvo karšto vandens, o tai neatitiko higienos normų reikalavimų. Ji negalėjo kreiptis į dirbančius pareigūnus dėl karšto vandens nebuvimo, nes po 17 val. Pasimatymų biure niekas nedirbo. Parašė skundus Alytaus PN administracijai ir Kalėjimų departamentui, tačiau skundai buvo atmesti kaip nepagrįsti, o Alytaus PN atsakyme dar ir padaryta klaida rašant jos vardą.

13. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėja Alytaus PN administracijai 2022-04-27 pateikė skundą, kuriame nurodė, kad 2022-04-22 buvo atvykusi į ilgalaikį pasimatymą, kurio metu buvo apribota galimybė naudotis karštu vandeniu ir palaikyti tinkamą asmens higieną. Pareiškėja skunde nurodė, kad ant dušo patalpos durų buvo pakabintas naudojimosi grafikas, t. y. buvo nurodyta, kad dušu galima naudotis nuo 9.00 val. iki 11.00 val. ir nuo 20.00 val. iki 22.00 val., nors neaišku,

kas tokį grafiką patvirtino.

Alytaus PN administracija 2022-05-27 atsakyme Pareiškėjai nurodė, kad ji dėl karšto vandens duše nebuvimo pasimatymo metu į pareigūnus nesikreipė, o naudojimosi dušu grafiko ir karšto vandens apribojimo pasimatymų kambariuose nėra ir nebuvo. Pareiškėjai buvo pasiūlyta būnant pasimatymuose ir iškilus neaiškumams žodžiu kreiptis į pasimatymų biure dirbančius pareigūnus, kad aktualios problemos būtų sprendžiamos laiku ir vietoje. Pareiškėjai buvo paaiškinta, kad turi teisę apskųsti įstaigos veiksmus įstatymų nustatyta tvarka. Paminėtina, kad atsakyme, rašant Pareiškėjos vardą, buvo padaryta gramatinė klaida.

Skundo tyrimo metu Alytaus PN administracija paaiškino, kad Pasimatymų biuro darbuotojai dirba antradieniais – penktadieniais nuo 8.00 val. iki 17.00 val., šeštadieniais nuo 8.00 val. iki 15.45 val., o kitu laiku pasimatymuose esantys asmenys gali skambinti koridoriuose įrengtais telefono aparatais, kurie, pakėlus ragelį, iškart skambutį nukreipia į trečią praleidimo postą, kuriame nuolat budi pareigūnai ir gali padėti išspręsti kylančias problemas. Alytaus PN administracija taip pat informavo, kad administracija nėra patvirtinusi jokio naudojimosi dušu grafiko, pasimatymų kambariai nėra stebimi ir naudojimosi dušais, kurie įrengti kiekviename pasimatymui skirtame kambaryje, niekas nekontroliuoja.

14. Pareiškėja 2022-06-15 skunde Kalėjų departamentui nurodė, kad nesutinka su Alytaus PN 2022-05-27 atsakymu, nes ilgalaikio pasimatymo metu karštas vanduo buvo tiekiamas tik ant durų priklijuoto naudojimosi dušu grafike nurodytomis valandomis, tai galėtų patvirtinti ir kiti pasimatyme tuo metu buvę asmenys.

Kalėjų departamentas 2022-07-01 atsakyme nurodė, kad apklausė atsakingus Alytaus PN darbuotojus ir išsiaiškino, jog š. m. balandžio 22 d. Pasimatymų biure nebuvo ribojamas karšto vandens tiekimas, nebuvo klijuojami lapeliai su tariamais grafikais. Tą dieną ilgalaikiuose pasimatymuose buvo dar 10 asmenų, iš kurių, kaip ir iš Pareiškėjos, nebuvo gauta nusiskundimų dėl karšto vandens. Pasimatymų biure karštas vanduo yra tiekiamas centralizuotai, tiekėjas – UAB „A“ nebuvo informavęs apie karšto vandens tiekimo sutrikimus. Pareiškėjos skundas buvo pripažintas nepagrįstu, nurodant, kad sprendimas gali būti skundžiamas Viešojo administravimo įstatymo 14 str. nustatyta tvarka.

15. Skundo tyrimo metu taip pat buvo nustatyta, kad UAB „A“ Alytaus pataisos namams tiekia tik šilumos energiją, o karšto vandens gamyba rūpinasi patys Alytaus PN. UAB „A“ patvirtino, kad visą 2021–2022 metų šildymo sezoną iki jo pabaigos (2022-05-02) šilumos energija Alytaus pataisos namams buvo tiekama nepertraukiamai.

16. Nagrinėdami pareiškėjų skundus Alytaus PN, kaip viešojo administravimo subjektas, be specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis VAI ir viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų. Į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydami visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas.

Viešojo administravimo subjektas yra saistomas gero viešojo administravimo principo, kuriuo įgyvendinama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, reikalavimų. Atsakingo valdymo (gero viešojo administravimo) principas įtvirtina viešojo administravimo subjekto pareigą imtis aktyvių veiksmų vykdant administracinę procedūrą, dirbti rūpestingai ir atidžiai, veikti taip, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų, tarp jų ir nuostatų, susijusių su prašymų nagrinėjimu iš esmės.

VAI 10 straipsnyje numatyta, kad viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. Administraciniame sprendime, be kitų būtinųjų elementų, turi būti nurodyta administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios

aplinkybės, administracinio sprendimo motyvai bei administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką.

17. Įvertinus Alytaus PN administracijos ir Kalėjų departamento atsakymus į Pareiškėjos skundus, pastebėtina, kad atsakymuose nėra nurodytos pakankamai aiškios administracinį sprendimą lėmusios aplinkybės, nėra sprendimo motyvų bei teisinio pagrindimo, nenurodyta aiški sprendimo apskundimo tvarka, be to, Kalėjų departamento atsakyme nurodytos faktinės aplinkybės, kad karštą vandenį Alytaus pataisos namams tiekia UAB „A“ taip pat kelia abejonių, nes UAB „A“ Seimo kontrolierei paaiškino, jog jie tiekia tik šilumos energiją, o karšto vandens gamyba turi rūpintis patys Alytaus PN.

Atkreiptinas dėmesys, kad Alytaus PN administracija pripažino, jog atsakyme Pareiškėjai buvo padaryta gramatinė klaida, tačiau, kaip, numatyta VAI 15 straipsnyje, nepateikė jokios informacijos apie šios klaidos ištaisymą ir naujo atsakymo Pareiškėjai išsiuntimą, todėl darytina išvada, kad gramatinė klaida nebuvo ištaisyta.

18. Alytaus PN administracija Skundo tyrimo metu Seimo kontrolierei paaiškino, kad Pasimatymų biuro darbuotojai dirba antradieniais – penktadieniais nuo 8.00 val. iki 17.00 val., šeštadieniais nuo 8.00 val. iki 15.45 val. Kitu laiku pasimatymuose esantys asmenys gali skambinti koridoriuose įrengtais telefono aparatais, kurie, pakėlus ragelį, iškart skambutį nukreipia į trečią praleidimo postą, kuriame nuolat budi pareigūnai ir gali padėti išspręsti kylančias.

Įvertinus Pareiškėjos Skunde nurodytas aplinkybes, kad pasimatymo metu nebuvo dirbančių pareigūnų, į kuriuos ji galėtų kreiptis dėl karšto vandens tiekimo sutrikimų, manytina, kad informacija apie galimybę kreiptis į pareigūnus telefono pagalba, kai Pasimatymų biure nelieka darbuotojų, jai nebuvo žinoma, todėl Alytaus PN direktoriui rekomenduotina pakabinti matomose vietose informaciją apie galimybę susisiekti su pareigūnais telefonu.

19. Apibendrinant išdėstytas aplinkybes, darytina išvada, kad karšto vandens tiekimo sutrikimas Pareiškėjos nurodytą dieną Alytaus PN nebuvo užfiksuotas, todėl nėra galimybių nustatyti, ar vanduo buvo tiekiamas visą laiką.

Vertinant kitas Skunde nurodytas aplinkybes, konstatuotina, kad Alytaus PN administracijos ir Kalėjų departamento atsakymai Pareiškėjai neatitinka VAI įtvirtintų išsamumo ir gero administravimo principų bei administraciniam sprendimui keliamų reikalavimų, t. y. Pareiškėjai netinkamai išaiškinta sprendimų apskundimo tvarka, atsakymuose nurodytos faktinės aplinkybės nesutampa su Skundo tyrimo metu gauta informacija, negauta duomenų apie gramatinės klaidos Alytaus PN atsakyme ištaisymą, todėl Pareiškėjos Skundas dėl galimai netinkamų Alytaus PN ir Kalėjų departamento pareigūnų veiksmų nagrinėjant jos skundus pripažįstamas pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAI

20. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X Skundą dėl Alytaus pataisos namų pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su skundo nagrinėjimu, pripažinti pagrįstu.

21. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X Skundą dėl Kalėjų departamento pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su skundo nagrinėjimu, pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJOS

22. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Kalėjimų departamento prie Teisingumo ministerijos direktoriui rekomenduoja pateikti Pareiškėjai teisės aktų reikalavimus atitinkantį atsakymą į skundą (Seimo kontrolieriui kopiją) bei imtis priemonių, kad administraciniai sprendimai atitiktų visus jiems keliamus reikalavimus.

23. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Alytaus pataisos namų direktoriui rekomenduoja pateikti Pareiškėjai atsakymą su gramatinės klaidos pataisymu, jeigu dar nebuvo tai padaryta, bei imtis priemonių, kad ateityje pareiškėjams būtų teikiami visus teisės aktų reikalavimus atitinkantys atsakymai.

24. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Alytaus pataisos namų direktoriui rekomenduoja pasimatymų patalpose visiems į pasimatymus atvykusiems asmenims matomoje vietoje pakabinti informaciją apie galimybę susisiekti su pareigūnais ir išspręsti kilusias problemas skambinant koridoriuose įrengtais telefono aparatais, kai Pasimatymų biuro darbuotojai nedirba.

Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė